

Fazekas Imre

Az *Agriphila latistria* (Haworth, 1811) magyarországi előfordulásáról
Review of the Hungarian data of *Agriphila latistria* (Haworth, 1811)
(Lepidoptera: Crambidae)

Abstract – During the past 25 years the author has examined in detail the taxonomy and geographical distribution of the *Agriphila latistria*. Data from Hungary, Slovenia and Austria are doubtful. Unfortunately *Agriphila latistria* has not been found in collection. Varga's (2006) record is doubtful if we consider today's knowledge (Fazekas 1990, 1996) about distribution of species in *Agriphila* genus.

Kew words – Lepidoptera, Crambidae, *Agriphila latistria*, distribution, Hungary.

Author's address – **A szerző címe:** Fazekas Imre, Regio Graf Institute – Regio Graf Intézet, H-7300 Komló, Majális tér 17/A, Hungary.
 E-mail: fazekas@microlepidoptera.hu.

Bevezetés

Az *Agriphila latistria* publikált földrajzi elterjedése a Pannon életföldrajzi régióban, s az avval szomszédos térségekben igen ellentmondásos és pontosításra szorul. Szent-Ivány (1942) a Kárpát-medencei pyraloideák faunisztikai alapvetésében csupán a következő adatokat közölte: „II. Csáva. – VIII. Zengg. – Flugz.: 30. VIII. 14. IX.” (= 35. *Crambus latistrius* Hw.). Gozmány (1963) átvette Szent-Ivány (1942) csávai adatát, s faunakötetében a taxont szögletes zárójelbe helyezte, amely arra utalt, hogy Magyarországon nem ismert. A „Csáva” nevet a faunisták sokáig nem tudták területileg azonosítani. Feltételezhető, hogy a burgenlandi Csáva (Stoob) földrajzilag téves értelmezés, s a Szent-Ivány-féle Csáva helységnév alatt inkább a bosznia-hercegovinai Buzsin települést kell értenünk (vö. Lelkes 1998: p. 141.).

Korábbi taxonómiai és chorológiai revíziós tanulmányaimban (Fazekas 1990, 1996) rámutattam, hogy a faj délnyugaton Istriánál, nyugaton pedig Burgenlandnál közelíti meg a trianoni államhatárainkat, s jelenleg Magyarországról semmilyen bizonyító példányunk nincs, sem a hazai, sem pedig a külföldi gyűjteményekben. Ez idő tájt bizonyos információk arról is szárnyra keltek, hogy Szlovéniában is él tenyésző populációja, de Tone Lesar [†

2010] (in litt.) arról tájékoztatót, hogy ezek a hírek megalapozatlanok voltak, s már az új szlovén listába sem került be (Lesar & Govedič 2010). A burgenlandi (Csáva= Stoob), és a boszniai (Csáva= Čava, Bužim) adatokat az újabb kutatások nem erősítették meg. Az is lehetséges, hogy az *Agriphila latistria*-t a hozzá igen közelálló *Agriphila tristella* ([Denis & Schiffermüller], 1775) egyik formájával (pl. f. *fascelinella*) keverték össze.

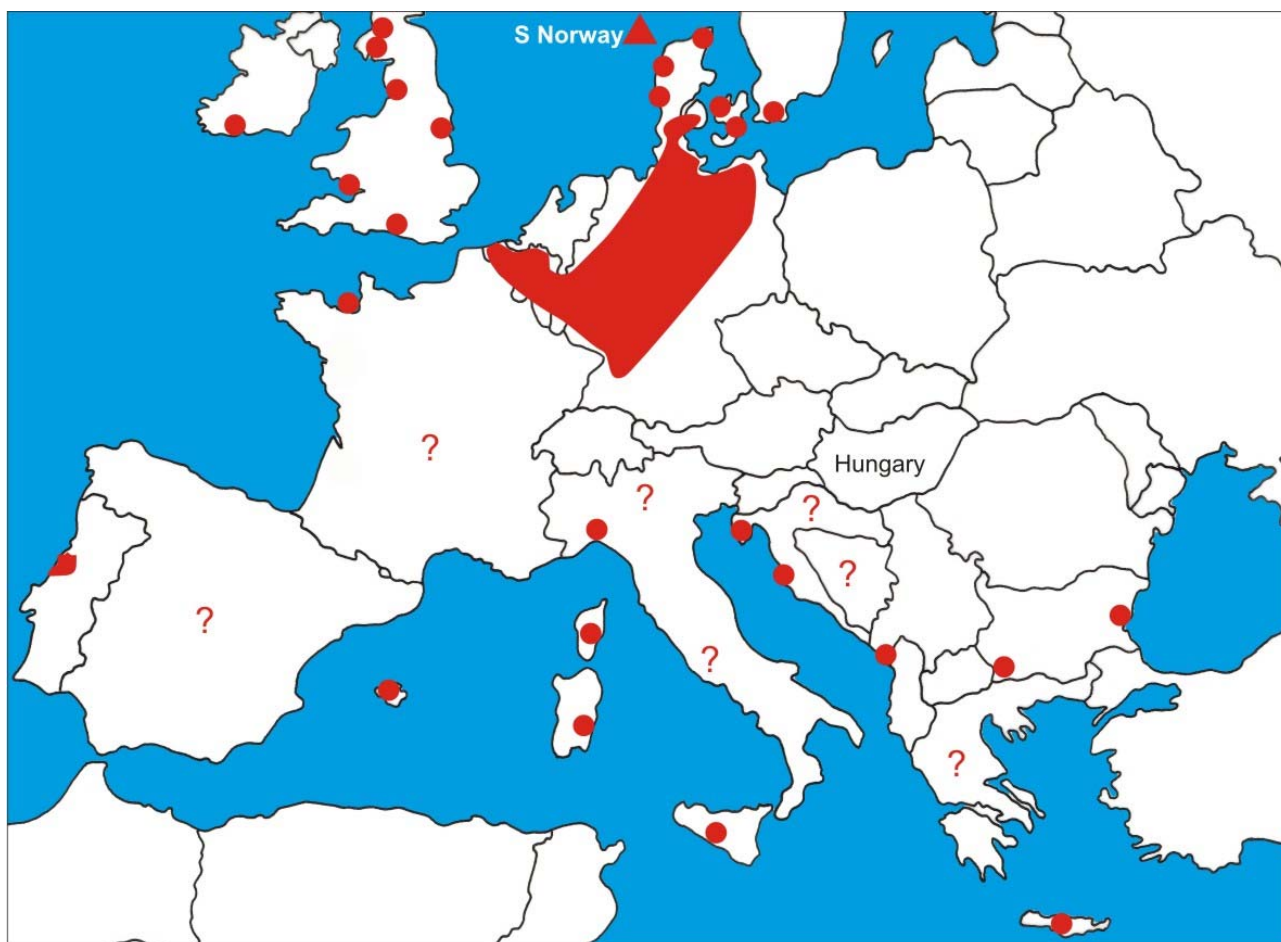

1. ábra – Fig. 1. *Agriphila latistria*; Istria

Az elterjedés és a faunaelem kérdése

Varga (2006) A Kárpát-medence faunatorsténete és állatföldrajza c. új munkájában, az Angliából leírt *Agriphila latistria*-t, mint holomediterrán faunaelemet, a magyar fauna tagjának tekintette. Sajnos, a faj magyarországi, sőt a tágabb Kárpát-medencei előfordulását a vizsgálatok eddig nem igazolták.

Az *A. latistria* előnyben részesíti a homokos területeket, s főleg a tengerparti homokdűnés tájakon gyakoribb. A lárvák *Bromus*-féléken élnek, áttelelnek, a következő év júniusában bábozódnak, s a lepkék júliustól szeptemberig repülnek. Irántól Kis-Ázsián és a Ny-Balkánon át Portugáliáig, Skóciáig, északon a norvég és svéd tengerpartig kimutatható, sőt gyűjtötték az észak-oroszországi Fehér-tenger partvidékén, ugyanakkor megtalálták Algériában is. Közép-Európa legtöbb országában nem ismert: Magyarország, Ausztria, Svájc Csehország, Szlová-

2. ábra. Az *Agriphila latistria* földrajzi elterjedése Európában (eredeti)

Fig. 2. Distribution of *Agriphila latistria* in Europe (original)

nia, Lengyelország. Az chorológia adatokból láthatóan egy viszonylag nagy elterjedésű faj areaképe bontakozik ki, amely jól alkalmazkodott a mediterrán, az atlantikus, a skandináviai és a sarkkör közeli klímához, amely a holomediterrán faunakör tagjaira nem jellemző. Meg kell azonban jegyezni, hogy Sinev (2008) orosz faunakatalógusában már semmilyen adatot nem közöl az *A. latistria*-ról, így minden korábbi oroszországi irodalmi adatot fenntartással kell kezelnünk.

Irodalom – References

- Fazekas, I. 1990: Beitrag zur Verbreitung und Taxonomie von *Agriphila brioniella* (Zerny, 1914) und *A. latistria* (Haworth, 1811) (Lepidoptera, Pyralidae, Crambinae). – *Nota lepidopterologica* 13 (2–3): 120–128.
- Fazekas, I. 1996: Systematic Catalogue of the Pyraloidea, Pterophoridae and Zygaenoidea of Hungary. – *Folia Comloensis, Supplementum*, 34 pp.
- Gozmány, L. 1963: Molylepkék VI. Microlepidoptera VI. – *Fauna Hungariae* 65: 1–289.
- Lelkes, Gy. 1998: Magyar helységnév-azonosító szótár. – Talma Kiadó, 902 pp., + 64 térképmelléklet.
- Lesar, T. & Govedič, M. 2010: Check list Slovenian Microlepidoptera. – *Natura Sloveniae* 12 (1): 35–125.
- Sinev, S. Yu. 2008: Crambidae. In: Sinev, S. Yu. (ed.): *Catalogue of the Lepidoptera of Russia*. – St. Petersburg–Moscow, KMK Scientific Press, pp. 187–206.
- Varga Z. 2006: A Kárpát-medence faunatörténete és állatföldrajza. In: Fekete G. & Varga Z. (szerk.): *Magyarország tájainak növényzete és állatvilága*. – MTA Társadalomkutató Központ, Budapest, pp. 44–73.